

ĐỀ THAM KHẢO THI VÀO 10 – ĐỀ SỐ 6**MÔN: NGỮ VĂN – TP. HỒ CHÍ MINH NĂM 2025****Thời gian làm bài: 120 phút****BIÊN SOẠN: BAN CHUYÊN MÔN LOIGIAIHAY.COM****Chủ đề: LẠC QUAN****I. Đọc hiểu văn bản văn học và viết đoạn văn nghị luận văn học (5.0 điểm)***Vườn cười bằng bướm, hót bằng chim;**Dưới nhành, không còn một chút đêm:**Những tiếng tung hô bằng ánh sáng**Ca đời hưng phục trẻ trung thêm.**Gió qua, như một khách thừa lương,**Lay nắng trên mình lá loáng sương.**Hoa cúc dường như thôi ả dật.**Hoa hồng có vẻ bận soi gương....*(Trích *Lạc quan*, Xuân Diệu)**Câu 1 (3.0 điểm)**

a. Xác định biện pháp tu từ được sử dụng trong câu thơ: “*Vườn cười bằng bướm, hót bằng chim.*”

b. Nêu nội dung chính của hai câu thơ sau:

*“Gió qua, như một khách thừa lương,**Lay nắng trên mình lá loáng sương.”*

c. Hình ảnh “*Hoa cúc dường như thôi ả dật. / Hoa hồng có vẻ bận soi gương...*” gợi cho em cảm nhận gì về khu vườn trong buổi sáng?

d. Từ đoạn thơ, em cảm nhận được điều gì về tâm hồn và cảm xúc của tác giả trước thiên nhiên

Câu 2 (2.0 điểm): Viết đoạn văn khoảng 200 chữ phân tích đoạn thơ trên.

II. Đọc hiểu văn bản nghị luận và viết bài văn nghị luận xã hội (5.0 điểm)

Mỗi chúng ta, dù là người lạc quan nhất - cũng hẳn đã từng ít nhất một lần cảm thấy bi quan và nhận ra rằng: Cuộc sống này, thật ra đầy rẫy những bất trắc và không may. Mỗi ngày, chỉ riêng việc mở Ti-vi lên và xem hàng tá những mẩu tin về thế giới đầy biến động, có lẽ cũng đủ làm cho chúng ta mất đi đôi chút sự lạc quan. Bước chân ra khỏi nhà, chúng ta lại buộc mình lao vào một cuộc chiến khốc liệt, với những xung đột, những vất vả, những đua tranh vô hình với xã hội, những gánh nặng của chính bản thân.

Bạn chẳng thể làm được gì đâu, những điều bất trắc và vất vả không như ý này vốn đã là một phần chẳng thể gạt bỏ của cuộc sống. Bạn sẽ luôn gặp phải chúng trên con đường của mình mà chẳng thể nào bẻ ngoặt lái đi để trốn tránh. Con người trở thành những tờ giấy thấm, dễ dàng hút về mình những tiêu cực và xấu xí của đời sống hiện đại xung quanh, từng chút từng chút, chúng thấm vào và khiến bạn cảm thấy chỉ thở thôi cũng nặng nề, cuộc sống qua đôi mắt thật xám xịt và chẳng có gì hay ho.

Chúng tôi cảm thấy rằng, chính giữa những guồng quay hối hả, khắc nghiệt của đời sống hiện đại, giữa việc chúng ta luôn phải lao về phía trước với một nỗi sợ bị thất bại, sợ bị thụt lùi, sợ gặp những điều bất trắc. Chúng ta kiệt sức, hụt hơi và luôn phải gồng gánh. Khi nghĩ đến đây, chúng tôi nhận ra: "Bình tĩnh sống" chính là cái thái độ sống mà chúng ta đang thiếu, một thông điệp cần thiết để xoa dịu những tâm hồn đang mệt mỏi.

(Theo Bình tĩnh sống một thái độ khác giữa cuộc đời vội vã, kênh14.vn, ngày 27/11/2017)

Câu 1 (1.0 điểm): Anh/chị có đồng tình với quan điểm: Con người trở thành những tờ giấy thấm, dễ dàng hút về mình những tiêu cực và xấu xí của đời sống hiện đại xung quanh hay không?

Câu 2 (4.0 điểm):

Trong cuộc sống hiện đại đầy áp lực và biến động, con người càng cần đến tinh thần lạc quan để vượt qua khó khăn và hướng đến những giá trị tốt đẹp.

Từ nhận thức đó, hãy viết một bài văn nghị luận trình bày suy nghĩ của em về vai trò của tinh thần lạc quan trong cuộc sống và đề xuất những giải pháp giúp rèn luyện tinh thần lạc quan ở bản thân và cộng đồng.

HƯỚNG DẪN GIẢI CHI TIẾT

THỰC HIỆN: BAN CHUYÊN MÔN LOIGIAIHAY.COM

Phần I.

Câu 1.

a.

Phương pháp:

Vận dụng kiến thức đã học về các phương thức biểu đạt

Lời giải chi tiết:

- Biện pháp tu từ: nhân hóa (vườn “cười”, “hót”), ẩn dụ (bướm là nụ cười, chim là tiếng hót của vườn).
- Tác dụng: Làm cho khu vườn trở nên sống động, có hồn, thể hiện niềm vui và sức sống tràn đầy của thiên nhiên.

b.

Phương pháp:

Đọc kĩ đoạn thơ

Lời giải chi tiết:

Nội dung: Miêu tả cảnh gió nhẹ lướt qua khu vườn, chạm vào nắng và lá có động sương mai.

c.

Phương pháp:

Nêu cảm nhận của em

Lời giải chi tiết:

Gợi cảm giác rực rỡ, tươi vui và đầy sức sống của khu vườn buổi sáng.

d.

Phương pháp:

Dựa vào giọng điệu và từ ngữ trong đoạn thơ → thấy rõ tình cảm tích cực, yêu thiên nhiên.

Lời giải chi tiết:

- Tác giả có tâm hồn tinh tế, giàu cảm xúc, yêu thiên nhiên và biết rung động trước vẻ đẹp đời thường.
- Cảm xúc trong thơ là niềm vui, sự say mê, trân trọng những khoảnh khắc bình dị và tươi mới của cuộc sống.

Câu 2.

Phương pháp:

Dựa vào đặc trưng thể loại

Xác định các chi tiết, từ ngữ, hình ảnh đặc sắc

Lời giải chi tiết:

I. Mở đoạn

- Giới thiệu khái quát về tác giả Xuân Diệu
- Dẫn vào đoạn thơ trích trong bài “Lạc quan”, thể hiện tinh thần tích cực, tươi sáng.

II. Thân đoạn

1. Phân tích hình ảnh và nghệ thuật

- “Vườn cười bằng bướm, hót bằng chim” → Nhân hóa sinh động, thiên nhiên như một sinh thể vui tươi, rộn rã, chứa chan niềm vui sống.
- “Dưới nhành, không còn một chút đêm” → Ánh sáng lấn át bóng tối, tượng trưng cho niềm tin và hy vọng tràn ngập.
- “Những tiếng tung hô bằng ánh sáng / Ca ngợi hưng phục trẻ trung thêm” → Ánh sáng được ví như tiếng ca ngợi sự sống, sự hồi sinh sau khổ đau, thể hiện niềm tin vào tương lai.
- “Gió qua như một khách thừa lương” → Hình ảnh ẩn dụ gợi sự thanh thoát, êm dịu.
- “Lay nắng trên mình lá loáng sương” → Cảnh sắc thiên nhiên tinh khôi, nhẹ nhàng, đầy chất thơ.
- “Hoa cúc thôi ẩn dật”, “hoa hồng bận soi gương” → Hoa tượng trưng cho cái đẹp, sự sống vươn lên, thể hiện sự thức tỉnh của vẻ đẹp và niềm vui.

2. Nội dung và tư tưởng

- Bức tranh thiên nhiên giàu sức sống, tươi mới.
- Thể hiện tinh thần lạc quan, yêu đời, yêu cuộc sống mãnh liệt của Xuân Diệu.
- Là lời nhắn nhủ: hãy sống tích cực, nhìn cuộc đời bằng ánh mắt tươi sáng.

III. Kết đoạn

- Khẳng định lại vẻ đẹp hình ảnh và thông điệp tích cực từ đoạn thơ.
- Nêu cảm nhận cá nhân: yêu thích sự rộn ràng, yêu đời và tinh thần sống mạnh mẽ của nhà thơ.

Phần II.

Câu 1.

Phương pháp:

Phân tích, lí giải

Lời giải chi tiết:

HS có thể trả lời đồng tình/không đồng tình/đồng tình một phần tùy theo suy nghĩ nhưng cần có lý giải phù hợp, sau đây là gợi ý:

- Đồng tình: Cuộc sống hiện đại luôn đầy những khó khăn thử thách và khi sống trong nó, con người buộc phải chấp nhận những mặt tiêu cực và xấu xí mà cuộc sống ấy mang lại.
- Không đồng tình: Quan niệm trên còn thiên về cái nhìn bi quan, phiến diện vì cho rằng con người chỉ thụ động hút về mình những tiêu cực, xấu xí trong khi hàng ngày vẫn có những điều tốt đẹp đến với mỗi người.
- Đồng tình một phần: dung hòa hai ý kiến trên.

Câu 2.

Phương pháp:

Xác định vấn đề

Chú ý hình thức của bài văn

Lời giải chi tiết:

I. Mở bài

- Giới thiệu vấn đề nghị luận: Tinh thần lạc quan là yếu tố cần thiết để giúp con người vững vàng vượt qua nghịch cảnh.
- Nêu trọng tâm: Không chỉ nhận thức vai trò của lạc quan, ta còn cần đề ra giải pháp rèn luyện nó.

II. Thân bài

1. Giải thích vấn đề

- Tinh thần lạc quan là thái độ sống tích cực, luôn tin tưởng vào tương lai, dẫu đang trong hoàn cảnh khó khăn.
- Người lạc quan không trốn tránh thực tại, mà tìm ra điều tích cực trong hoàn cảnh tiêu cực.

2. Vai trò và ý nghĩa của tinh thần lạc quan

- Giúp con người mạnh mẽ vượt qua khó khăn, thử thách: Lạc quan là nguồn động lực bên trong, giữ cho ta không gục ngã trước nghịch cảnh.
- Duy trì sức khỏe tinh thần: Người lạc quan ít căng thẳng, dễ phục hồi sau thất bại, có cái nhìn tích cực về cuộc sống.
- Truyền cảm hứng cho người khác: Tinh thần lạc quan không chỉ giúp bản thân mà còn lan tỏa năng lượng tích cực đến cộng đồng.
- Tạo điều kiện cho sự thành công: Người lạc quan dễ nhìn thấy cơ hội, sẵn sàng học hỏi, thay đổi và kiên trì với mục tiêu.
- Dẫn chứng: HS đưa ra dẫn chứng minh họa phù hợp

3. Đề xuất giải pháp

- Đối với bản thân:

- + Rèn luyện thói quen suy nghĩ tích cực, học cách chấp nhận và thích nghi.
- + Đặt mục tiêu nhỏ để tạo cảm giác thành công và tiến bộ mỗi ngày.
- + Giữ lối sống lành mạnh: ăn uống, ngủ nghỉ, vận động hợp lý.
- + Đọc sách tích cực, kết nối với người truyền cảm hứng.

- Đối với cộng đồng:

- + Xây dựng môi trường sống tích cực, chia sẻ và động viên lẫn nhau.
- + Giáo dục tinh thần lạc quan cho học sinh từ sớm.
- + Tổ chức các chương trình truyền thông, hoạt động cộng đồng lan tỏa lối sống tích cực.

4. Phản đề

Có người ngộ nhận lạc quan là phớt lờ hiện thực, dẫn đến ảo tưởng, thiếu trách nhiệm. → Cần phân biệt giữa lạc quan đúng nghĩa và sự chủ quan, mơ mộng.

5. Bài học nhận thức và hành động

- Rèn luyện tinh thần lạc quan bằng cách: suy nghĩ tích cực, giữ niềm tin, học cách bình tĩnh khi đối mặt thử thách.
- Lựa chọn lối sống lành mạnh, gần gũi với người tích cực, không buông xuôi trước khó khăn.

III. Kết bài

- Khẳng định lại vai trò quan trọng của tinh thần lạc quan trong cuộc sống.
- Kêu gọi mỗi người hãy học cách sống tích cực, lạc quan để làm chủ bản thân và vượt qua mọi thử thách cuộc đời.